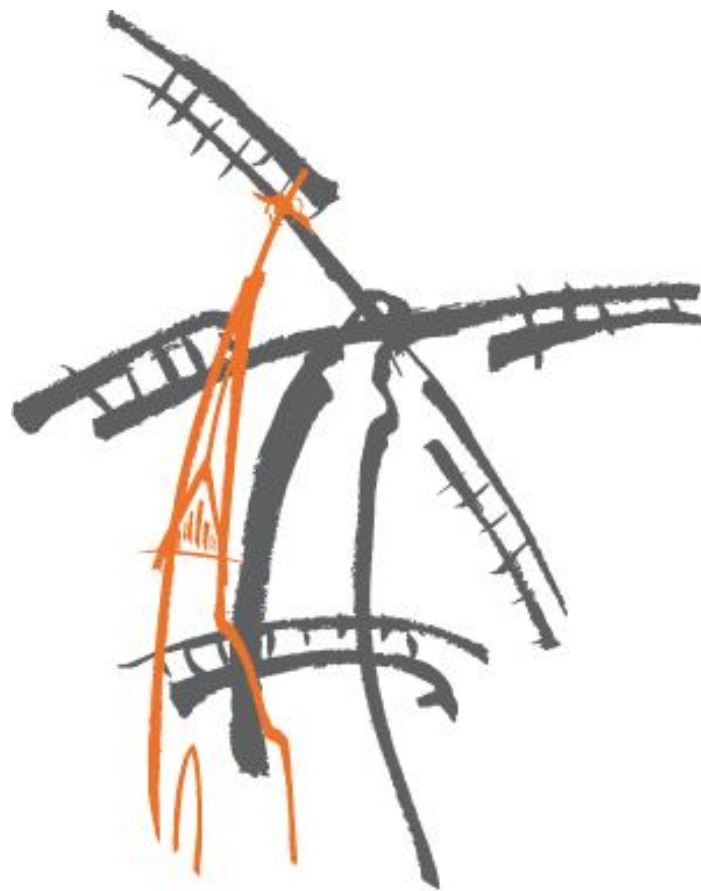

Profielschets burgemeester gemeente Haren

versie 27.10.2011

Gemeente
Haren

1. Over de gemeente Haren

Haren is een prachtige gemeente en een zelfbewuste gemeenschap. Nadat Haren al in 2006 is uitgeroepen tot de groenste kleine gemeente van Nederland is Haren in 2011 door Elsevier uitgeroepen tot de beste woongemeente van Nederland. Een eer voor deze gemeente, ingepast in een fraai landschap, dicht bij een grote stad, met uitstekende verbindingen en een hoogwaardig voorzieningenniveau.

Bevolking

Het op de Hondsrug liggende dorp Haren bestaat uit het hoofddorp Haren en de kernen Glimmen, Noordlaren en Onnen. Haren wordt gezien als een welvarende gemeente, dit overigens in het besef dat het inkomensniveau van een deel van de burgers weinig zegt over de financiële mogelijkheden van een gemeente.

Haren heeft uiteraard een diversiteit aan inwoners. Naar de indeling van het Rijk is sprake van een sociaal redelijk sterke gemeente (de laag onder de top). De sociale problematiek is van een te hanteren omvang. De bevolking is relatief hoog opgeleid, mondig en betrokken bij de eigen leefomgeving. Men is bereid zich in te zetten en om voor zijn belangen op te komen. Velen zijn actief als vrijwilliger. Er is een hoog voorzieningenniveau en een florierend verenigingsleven; met name veel sportclubs. Men is tamelijk individualistisch, gesteld op goede omgangsvormen en betrekkelijk behoudend. 'Overdone' wordt niet op prijs gesteld.

Haren is zuinig op zijn groene ruimte. Inzet is een goede balans tussen rood en groen. De bevolkingsomvang is al jaren stabiel. De gemeente telde op 1 april 2011 bijna 18.500 inwoners. Er is een beperkt bouwprogramma.

Een ander kenmerk van de bevolking is enerzijds de sterke vergrijzing en anderzijds het grote aantal jongeren tot 18 jaar (met als gevolg veel scholen). Binnen de gemeente zijn vier verzorgingstehuizen en een verpleeghuis gevestigd.

Haren in de regio

Haren staat open voor vormen van samenwerking met gemeenten in de regio. Wanneer er de mogelijkheid is om op beleidsterreinen gezamenlijk sterker staan, zoekt Haren die samenwerking ook actief. Belangrijke samenwerkingsverbanden voor de gemeente zijn: het meerschap Paterswolde, de Regiovisie Groningen-Assen 2030, de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen en het met Hoogezand-Sappemeer gedeelde sociaal werkvoorzieningsschap. Op provinciaal niveau participeert Haren in de inrichting van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD). De Regiovisie heeft een impact op Haren: taakstelling woningbouw en bedrijventerreinen en inzet op verkeer en bereikbaarheid in de agglomeratie Groningen.

Economische structuur

Haren is een forenzengemeente, maar heeft tegelijkertijd zelf een behoorlijk aantal arbeidsplaatsen in de zorg (verzorgingstehuizen, verpleeghuis, UMCG centrum voor revalidatie Beatrixoord), de dienstverlening (kantoren) en het onderwijs (twee volledige scholengemeenschappen en veel speciaal onderwijs). Er is een sterke infrastructuur voor zorg en onderwijs aan gehandicapten. Opvallend is het grote aantal zzp'ers dat vanuit de gemeente opereert. In de gemeente is een lijnwerkplaats van NedTrain (verzelfstandigde dochter van de NS) gevestigd. In ontwikkeling is op dit moment het bedrijventerrein Nesciopark.

Het winkelcentrum van Haren heeft allure. In de branches mode en persoonlijke verzorging heeft het centrum een regionale functie. Delen van het centrum worden heringericht, wat de nodige politieke aandacht vraagt. De verkeerskundige inrichting van de dorpskom van Haren op basis van het Shared Space concept staat al jaren (inter)nationaal in de belangstelling.

Bestuur

In de gemeenteraad van Haren hebben 7 partijen zitting: VVD (4); D66 (3); PVDA (3); GroenLinks (2), CDA (2); Gezond Verstand Haren (2) en ChristenUnie (1).

D66, PVDA en VVD vormen het college en hebben een manifest opgesteld waarin sociaal, groen, duurzaam en ondernemend de noemer vormen. Om het manifest te concretiseren is door het college een collegeprogramma opgesteld, waarin tien kernbegrippen de leidraad vormen voor het te voeren beleid. Het gaat om: burgerparticipatie, groen, duurzaam, sociaal, buurten en dorpen, jeugd, senioren, woningbouw, ondernemerschap, en financieel verantwoord.

Het college telt drie (nieuwe) wethouders (elk 0,8 ft). De wethouders zijn: Remco Kouwenhoven (VVD) Welzijn, Verkeer, Cultuur en Milieu; Gerben Pek (D66) Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting en Onderwijs; en Theo Sieling (PvdA) Financiën, Economie, Sociale Zaken, Sport en Natuur & Landschap. Vanuit de behoefte om als bestuur dicht(er) bij de burgers te staan werkt Haren met buurt/dorpswethouders als eerste aanspreekpunt voor de buurt of het dorp.

Portefeuilles burgemeester

De waarnemend burgemeester heeft als primaire focus algemene bestuurlijke zaken, integrale veiligheid en handhaving. Naast de wettelijke taken zijn de volgende taken aan hem toebedeeld: bestuurlijke en publiekszaken, integraal veiligheidsbeleid en rampenbestrijding, integrale handhaving, politie en brandweer, bedrijfsvoering (waaronder P&O en Communicatie), vastgoed & facilitaire zaken, externe betrekkingen, landinrichting, nutsbedrijven en visie op Haren. Afhankelijk van de inhoudelijke kennis dan wel affiniteit van de nieuw te werven burgemeester is er ruimte om portefeuilles op een andere wijze te verdelen.

Dualisme

Na de invoering van het dualisme is een werkgroep bestuurlijke vernieuwing in het leven geroepen die zich buigt over punten die de aandacht vragen van de raad. Op dit moment buigt de werkgroep zich over het aanpassen van het vergadermodel. In 2006 is door de raad de rekenkamercommissie Haren ingesteld. Deze heeft een onafhankelijke positie binnen de gemeente. De uit drie externe leden bestaande rekenkamercommissie bepaalt zelf welke onderwerpen worden onderzocht en hoe een onderzoek wordt ingericht.

Ambtelijke organisatie

De bestuursdienst van de gemeente Haren bestaat uit circa 180 medewerkers (ca 150 fte). In 2011 is een organisatieveranderingsproces in gang gezet. Zeven afdelingen zijn teruggebracht naar vier en de tweehoofdige directie is teruggebracht tot een algemeen directeur, tevens gemeentesecretaris. Afdelingsmanagers zijn integraal verantwoordelijk voor de activiteiten van hun afdeling. Van medewerkers wordt een grote mate van zelfstandigheid verwacht.

In de verdergaande professionalisering van organisatie en medewerkers wordt ook de planning & controlcyclus voortdurend gemoderniseerd. De plaats van deze P&C-cyclus is cruciaal maar de cyclus moet dienstbaar blijven. De digitalisering van werkprocessen en dienstverlening is ter hand genomen. De bereidheid van medewerkers om mee te gaan in de professionalisering moet worden genoemd, maar voor de gemeente als geheel ligt er nog een grote opgave. Wij verwachten dat de burgemeester, als portefeuillehouder P&O, zorgt dat dit alles bestuurlijk in beeld blijft en stimulansen geeft om de noodzakelijke veranderingen in de organisatie te realiseren. Dit ondanks krimpende budgetten en nieuwe digitale eisen van onze ketenpartners.

Openbare orde

Haren is een van de veiligste gemeenten in Nederland. Het slachtofferpercentage ligt lager dan het landelijk en provinciaal gemiddelde. De bevolking van Haren is over het algemeen tevreden met de leefbaarheid in de woonbuurt. Er is weinig sociale overlast. De lijnen met alle veiligheidspartners zijn kort. Haren valt onder de Basiseenheid Groningen-Zuid/Haren van de Regiopolitie Groningen. De burgemeester en de unitchef hebben maandelijks overleg. Drie tot vier keer per jaar schuift de gebiedsofficier van het OM aan voor een lokale driehoek. Haren beschikt nu nog over een gemeentelijk brandweerkorps met 3 beroepskrachten en 35 vrijwilligers. In 2012 wordt de brandweer geregionaliseerd. Ook de rampenbestrijding wordt steeds verder regionaal georganiseerd. Haren neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen.

Media

De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in goede contacten met de media. Het persbericht is hierin een belangrijke bron gebleken. Daarnaast wordt maandelijks een perslunch georganiseerd, waar het college spreekt met verslaggevers. Social media worden ook ingezet; het college heeft een eigen weblog en de gemeente maakt gebruik van Twitter.

2. Over de burgemeester die wij zoeken

Na twee maal de jongste burgemeester van Nederland te hebben gehad, die beiden korter bleven dan we hadden verwacht, is Haren toe aan een burgemeester¹ die de uitdagingen waar we voor staan, samen met ons wil oppakken en echt verder wil brengen. Wij gaan er van uit dat ook de komende raadsperiode daar nog voor nodig is.

Burgemeester en de inwoners van Haren

Wij verwachten van de burgemeester dat hij met alle bevolkingsgroepen kan omgaan, dat hij zichtbaar is en toegankelijk; iemand die door zijn optreden respect afdwingt en met gezag handelt. Een authentieke en eigentijdse burgemeester.

Van de burgemeester verwachten wij dat hij er staat wanneer sprake is van een calamiteit. Dan moet hij zowel slagvaardig zijn als zich de invoelende burgervader tonen.

De burgemeester voelt de tijdgeest goed aan en de veranderingen die daarin optreden. Hij realiseert zich dat veel kritische mensen de overheid niet zelden als een tegenstander ervaren. Men wil worden gehoord en aan wensen moet de overheid voldoen. Als raad verwachten we van de burgemeester dat hij benadrukt dat de overheid tot eigen beoordelingen moet komen, dat hij aangeeft dat de overheid voor een bredere afweging staat. Tegelijkertijd zal hij namens de gemeente benadrukken dat de overheid het niet alleen kan en ook niet wil: de overheid wil partner zijn van alle groepen in de maatschappij. Daarom moet de burgemeester de verbinding benadrukken en bewerkstelligen. Hier ligt een uitdaging. Het is geen onontgonnen gebied, maar de burgemeester doet er goed aan er open in te gaan. Het belang van goede overheidscommunicatie kan niet worden overschat; keuzen moeten worden toegelicht, zodat inwoners kunnen oordelen op basis van feiten en niet op basis van aannames. Het gevoel van de raad is dat de burgers bereid zijn de hand uit te steken om de overheid gebruik te laten maken van hun betrokkenheid, inzichten en expertise. Op die manier kunnen hun opvattingen worden meegewogen in te nemen besluiten en kan het contact tussen overheid en samenleving worden vormgegeven.

Burgemeester en de toekomst van Haren

Haren is een zelfstandige gemeente en zou dat willen blijven. Maar het is de vraag of de ambtelijke organisatie daarop blijvend kan worden toegerust en of –daarmee samenhangend- zelfstandigheid uiteindelijk in het belang is van de inwoners. Als alles zelf blijven doen op termijn geen optie zou zijn, moeten we dat onder ogen zien. We hechten er als politiek en bestuur aan om een zorgvuldig traject met elkaar in te gaan waarin voor de burgemeester een belangrijke rol is weggelegd. Die burgemeester is dan ook geen aanhanger van enig ‘eindplaatje’, maar is de begeleider en aanjager van een zorgvuldig proces waarin we de komende jaren verkennen tegen welke problemen we aanlopen, welke opties er zijn, welke voor- dan wel nadelen daaraan vastzitten, etc. De komende jaren gaat het dus vooral om het stellen van de goede vragen, het open voeren van debat, het ontwikkelen van visie en het met elkaar afleggen van dat traject. Inwoners, bedrijven en instellingen zullen daarbij moeten worden betrokken. Ze moeten worden geïnformeerd en de mogelijkheid krijgen om mee te spreken. De burgemeester moet zich trekker voelen en zich die gemeenschappelijkheid tot opgave rekenen.

¹ Waar hij/hem staat, kan ook zij/haar worden gelezen.

Hij zal er ook op moeten toezien dat college en raad zich daarin partner voelen. Om die reden ziet de raad graag dat tot en met het jaar van de raadsverkiezingen een visie op de toekomst wordt ontwikkeld, onderbouwd en besproken. Dan ook wordt duidelijk wat de belangen van de inwoners zijn, hoe die er uit zien en waarom. Als dat traject zorgvuldig met elkaar wordt afgelegd kan in de volgende raadsperiode besluitvorming aan de orde komen.

Waar de burgemeester binnen de gemeente vooral inzet op proces, transparantie en binding, verwachten we van de burgemeester dat hij buiten de gemeente een goede netwerker is en daar de belangen van Haren uitdraagt en behartigt.

Burgemeester intern

De burgemeester is voorzitter van zowel de raad, het college als de driehoek. Bovendien is hij in personele zin de constante factor. Hoewel hij uiteraard zijn rol situationeel moet aanpassen, biedt het hem de mogelijkheid de onzichtbare stuurman te zijn in het veranderingsproces dat aan de orde is. Dat veronderstelt dat hij onafhankelijk is en vanuit visie en overtuiging handelt en waar nodig agendeert. De burgemeester is het boegbeeld van de verandering. Hij bezit het vermogen anderen in positie te brengen zodat zij hun rol in het gemeenschappelijke veranderingsproces pakken.

Van belang is dat de burgemeester een goed ontwikkelde antenne heeft, inlevingsvermogen en zich bewust is van het effect van zijn optreden. Hij is een aanjager, maar realiseert zich dat het met elkaar stappen zetten belangrijker is dan dat sommigen ver vooruit lopen. Hij is herkenbaar op het punt van waarden en normen in het belang van de publieke zaak en vervult een voorbeeldfunctie.

In het college is de focus van de burgemeester gericht op algemeen belang, samenhang, eenheid van beleid en lange termijn. Hij brengt de besluitvorming binnen het college daarmee in relatie. Hij is gericht op een goede teamgeest binnen het college en spreekt ieder aan op zijn aandeel daarin. Waar nodig neemt hij initiatieven om in gesprek te raken. Dat kan zijn over de verschillende bestuursstijlen binnen het college dan wel over onderwerpen die hij vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid nuttig oordeelt.

In de raad is openbaarheid altijd een factor van belang. De burgemeester houdt de raad scherp op het punt dat raadsleden gekozen volksvertegenwoordiger zijn en geen deelbelangenbehartiger. In het hanteren van de voorzittershamer zorgt hij voor een ordentelijk verloop van vergaderingen, zodanig dat ieder ruimte krijgt zonder dat besluitvorming in de knel komt. Daar waar de raad meer los wil komen van te veel aandacht op details, ondersteunt hij raadsleden in het komen tot beschouwingen op hoofdlijnen. Dat is niet een kwestie van dirigisme en rigide afhameren, maar vergt creativiteit en verlokking. Essentie is dat burgemeester en raad het samen doen en moeten doen. Hij zet er op in dat college en ambtelijke organisatie de raad faciliteren in het oppakken van zijn kaderstellende rol.

De burgemeester kan zijn verantwoordelijkheid alleen waarmaken als hij vertrouwen heeft. En als hij dat heeft, moet het worden onderhouden. De raad spreekt nadrukkelijk uit dit traject met elkaar in te willen, gemeentebreed. De burgemeester die wij zoeken is onafhankelijk en een verbinder. Hij spreekt anderen indien nodig aan, maar kan ook zelf in de spiegel kijken. In een sfeer van openheid en transparantie hoort het geven van vertrouwen, maar ook het afstemmen van verwachtingen; over en weer.

Naast de periodieke gesprekken waarin de raad wordt geacht de burgemeester te beoordelen, zetten we in op vormen van overleg waarin we verwachtingen, voortgang en functioneren bespreken. Dat is een cultuurverandering, waarvan we als raad de burgemeester adviseren die ook in het college door te voeren.

Het functioneren van de ambtelijke organisatie is altijd een afspiegeling van het functioneren van bestuur en politiek. In die wisselwerking speelt de burgemeester een rol, zeker als portefeuillehouder P&O. Hij is sparringpartner van de gemeentesecretaris en geeft haar steun in het college. De burgemeester ziet er op toe dat zaken realistisch worden voorgespiegeld en bespreekbaar worden gemaakt, waardoor vanuit de ambtelijke organisatie beter kan worden ingespeeld op wat bestuur en politiek nodig hebben. Zo kan een open en veilige wisselwerking ontstaan in het algemeen belang.

Tenslotte

De algemene basiscondities waarover iedere burgemeester moet beschikken, zijn ook op de burgemeester van Haren van toepassing. Het gaat om identificatie, bindend vermogen, integriteit, onafhankelijkheid, stressbestendigheid en signaalgevoeligheid. De meeste zijn hierboven voldoende van inkleuring voorzien. Integriteit is vanzelfsprekend; de burgemeester is onkreukbaar en vervult een voorbeeldfunctie. Hij houdt het onderwerp stelselmatig onder de aandacht van iedereen binnen het openbaar bestuur.

De eventuele politieke kleur van de burgemeester is niet relevant omdat wij daarvan binnen de gemeente niets willen merken.

Er is geen ambtswoning beschikbaar. Uiteraard willen wij met de burgemeester meedenken wanneer hij een eventueel ongemak op dit punt aan ons voorlegt.

Nevenfuncties mogen uiteraard het functioneren van de burgemeester binnen de gemeente niet in de weg staan. De burgemeester zal nieuwe nevenfuncties niet alleen tevoren aan de raad melden, maar ook in het seniorenconvent bespreekbaar maken.

Het openbaar bestuur kan niet als een bedrijf worden geleid. Maar laten kandidaten met ervaring in het bedrijfsleven zich uitgenodigd voelen om te solliciteren. Vooral een diversiteit aan ervaringen wordt door de raad als positief gewaardeerd.

Relevante data in de procedure zijn bij het Kabinet van de Commissaris van de Koningin beschikbaar.